

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002582

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Уманського національного університету садівництва № 265/ст від 02.10.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чухрай Роман Васильович

2. Roman Chukhrai

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 202

Назва наукової спеціальності: Захист і карантин рослин

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Захист і карантин рослин

Дата захисту: 06-09-2024

Спеціальність за освітою: Захист рослин

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6627

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.37.29

Тема дисертації:

1. Основні шкідники ячменю ярого та удосконалення системи захисту культури в Правобережному Лісостепу України
2. The main pests of spring barley and improvement of the crop protection system in the Right Bank Forest-Steppe of Ukraine

Реферат:

1. При закладанні дослідів було поставлено за мету вивчити ефективність застосування інсектицидів Децис профі 25 WG, в.г., Карате 050 CS мк.с., Децис Ф Люкс 25 ЕС к.е. без або з передпосівною обробкою насіння протруйниками Гаучо Плюс 466 FS, ТН та Максим Форте 050 FS, т.к.с. за умови зміни строків появи шкідників в посівах культури. Проаналізувати та виявити найбільш ефективну комбінацію препаратів та спосіб захисту культури від домінуючих шкідників протягом усіх фаз вегетації. Схеми польового дослідження передбачала 5 дослідних варіантів на двох різних сортах. Шляхом обліків і спостережень було встановлено видовий склад шкідливого ентомокомплексу та домінуючі види в посівах культури. Впродовж періоду досліджень в посівах ячменю ярого, сівозміни кафедри захисту і карантину було виявлено 22 небезпечних для культури види із шести рядів. Впродовж першого року досліджень було виявлено 16 шкідливих видів, з яких економічний поріг шкідливості перевищили *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F.,

Haplothrips tritici Kurd., *Eurygaster integriceps* Put., *Agriotes sputator* L.. В 2018 році було виявлено 16 шкідливих видів з деякою відмінністю від попереднього року. Домінуючими шкідниками при цьому знову були *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F., *Haplothrips tritici* Kurd., *Eurygaster integriceps* Put., лише *Agriotes sputator* L. показав меншу чисельність з минулим роком. Впродовж третього року досліджень шкідливий ентомокомплекс налічував 18 небезпечних для культури видів, ситуація з домінантними видами залишалась аналогічною до попередніх років. Аналізуючи видовий склад 2020 року, можна сказати про уже сформовану закономірність домінантних видів: протягом вегетації було виявлено 16 небезпечних для культури видів із домінантними шкідниками *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F., *Haplothrips tritici* Kurd., *Eurygaster integriceps* Put.. Варто також звернути увагу на такі види шкідників як *Oulema melanopus* L. та *Oulema lichenis* Voet, які були присутні в посівах культури за весь час досліджень, але не перевищували ЕПШ. Якщо оцінювати їх шкоду як окремих видів, то вона буде незначна, проте їх сукупна чисельність перевищуватиме економічний поріг для п'явиці, а отже буде завдана відчутна шкода культурі. Як відомо, їх біологія розвитку досить схожа, а тому їх кількість потрібно постійно моніторити та за потреби вживати захисних заходів. Серед шкідників сходів велике значення мають листогризучі види. В умовах наших досліджень основними фітофагами сходів виявились листогризучі блішки *Phyllotreta vittula* R. та *Chaetocnema hortensis* Geoffr.. Як відомо з літературних даних, при сухій та теплій погоді, що мала місце впродовж трьох років з чотирьох, втрати врожаю від їх шкідливості можуть сягати 0,2 – 0,3 т/га, а також зменшують асиміляційну поверхню рослин та притуплюють ріст культури. При вивченні впливу абіотичних факторів на шкідників був розрахований та проаналізований гідротермічний коефіцієнт, який характеризує зволоженість території. Він розраховується відношенням суми опадів в мм за період з середньодобовими температурами повітря вище 10 оС до суми температур за той же час, зменшеної в 10 разів. Чим нижчий показник ГТК, тим посушливіші погодні умови. Як показали розрахунки, середньобагаторічний показник ГТК для нашої зони дорівнює 1,3 для травня, 1,6 для червня, 1,5 для липня та 1,1 для серпня. В період досліджень цей показник коливався для травня в межах 0,3–0,7, для червня – 0,7–1,4, в липні цей показник сягав 0,6–1,5, в серпні – 0,04–0,5. Як бачимо, спостерігається зменшення показника ГТК в сторону більш посушливого клімату.

2. At the beginning of the experiments, the aim was to study the effectiveness of insecticides Decis pro 25 WG, v.g., Karate 050 CS mk.s., Decis F Lux 25 ES k.e. without or with pre-sowing seed treatment with Gaucho Plus disinfectants 466 FS, TH and Maxim Forte 050 FS, t.k.s. subject to changes in the timing of pests in crops. Analyze and identify the most effective combination of drugs and methods of protecting the crop from dominant pests during all phases of the growing season. The scheme of the field experiment provided for 5 experimental variants on two different varieties. By accounting and observations, species composition of a harmful entomocomplex and the dominant species in the crops were established. During the period of research in the crops of spring barley, crop rotation of the Department of Protection and Quarantine, 22 species dangerous for culture from six rows were identified. During the first year of the study, 16 harmful species were identified, of which *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F., *Haplothrips tritici* Kurd., *Eurygaster integriceps* Put., *Agriotes sputator* L. exceeded harmfulness. 16 harmful species were identified with some difference from the previous year. Herewith, *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F., *Haplothrips tritici* Kurd., *Eurygaster integriceps* Put., were the dominant pests again, only *Agriotes sputator* L. showed a smaller number compared with the previous year. During the third year of the study, harmful entomocomplex consisted of 18 species dangerous for culture, the situation with the dominant species remained similar to previous years. Analyzing the species composition of 2020, we can state about the already formed pattern of dominant species, during the growing season 16 dangerous for culture species with dominant pests *Brachycolus noxius* Mord., *Schizaphis graminum* Rond., *Sitobion avenae* F., *Haplothrips tritici* Kurd., *Eurygaster integriceps* Put. were identified. Such pests as *Oulema melanopus* L. and *Oulema lichenis* Voet, which were present in crops throughout the study but did not exceed harmfulness are also worth noticing. If we assess their damage as of individual species, it will not be significant, but their total number will exceed harmfulness for Lema, and therefore will cause significant damage to the crop. As known, their developmental biology is quite similar, and therefore their number

must be constantly monitored and, if necessary, protective measures must be taken. Among the pests of seedlings leaf miners are of great importance. In the context of the study, the main phytophages of seedlings were leaf-eating fleas *Phyllotreta vittula* R. and *Chaetocnema hortensis* Geoffr.. As known from the literature, in dry and warm weather, which went on during three out of four years, crop losses from their harmfulness can reach 0.2-0.3 t/ha, as well as reduce assimilation surface of plants and dull the crop growth. When studying the influence of abiotic factors on pests, hydrothermal index characterizing the humidity of the territory was calculated and analyzed. It is calculated by the ratio of the amount of precipitation in mm for the period with average daily air temperatures above 10 °C to the sum of temperatures for the same time, reduced by 10 times. The lower the HI is, the drier the area is. As calculations have shown, the average long-term HTI for our area is 1.3 for May, 1.6 for June, 1.5 for July and 1.1 for August. During the study period, this index ranged for May in the range of 0.3-0.7, for June – 0.7-1.4, in July this index reached 0.6-1.5, in August – 0.04-0.5. These data indicate a clear decrease in HTI towards a drier climate.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Чухрай Р.В. Екологічні чинники впливу на чисельність основних шкідників ячменю в Правобережному Лісостепу України. Таврійський науковий вісник. 2018. № 101. С. 226-231.
- Чухрай Р. В. Динаміка та контроль чисельності хлібних клопів у посівах ячменю ярого в умовах Правобережного Лісостепу України. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2021. №99. С. 181-188. DOI: <https://doi.org/10.31395/2415-8240-2021-99-1-181-188>
- Чухрай Р.В. Вплив абіотичних факторів на строки появи основних шкідників ячменю ярого в умовах Правобережного Лісостепу України. Таврійський науковий вісник. 2022. № 123. С. 145-152. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2022.123.20>
- Чухрай Р. В. Хімічний захист ячменю ярого від комплексу шкідників в умовах Правобережного Лісостепу України. Scientific Progress & Innovations. 2023. № 26 (4). С. 5-9. DOI: <https://doi.org/10.31210/spi2023.26.04.12>
- Чухрай Р.В. «Вивчення шкідливого ентомокомплексу ячменю в умовах Правобережного Лісостепу України» V Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання сучасної аграрної науки» (м. Умань 15 листопада 2017 р.). Київ, 2017. С. 134.
- Шевченко Ж.П., Мостов'як І.І., Мостов'як С.М., Курка С.М., Чухрай Р.В., Медвідь В.С. Злакові попелиці і їх шкода для зернових культур як фітофагі і як вектор вірусу жовтої карликовості ячменю в умовах правобережної частини Лісостепу та степової зони України. V Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання сучасної аграрної науки» (м. Умань 15 листопада 2017 р.). Київ, 2017. С. 135.
- Чухрай Р. В. «Основні шкідники ячменю та перспективи захисту культури в Правобережному Лісостепу України». The development of nature sciences: problems and solutions: Conference Proceedings, (Brno, April 27-28, 2018). Brno, 2018. P. 84-86.

- Чухрай Р. В. Біологічні особливості основних фітофагів ячменю та контроль їх чисельності в Лісостепу України. Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні аспекти захисту рослин в Україні» (Умань, 14-15 березня 2018 р.). Умань, 2018. С. 32-33. URL: <http://zahist.udau.edu.ua/assets/files/zbirnik-tez-konferencii-suchasni-aspekti-zahistu-roslin-v-ukraini-14-15-bereznaya-2018-r..pdf>
- Чухрай Р.В. Обробка насіння як ефективний спосіб захисту *Hordeum Vulgare* від шкідників сходів в умовах Правобережного Лісостепу України. Proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference «International Trends in Science and Technology» (Warsaw 31-th of October, 2019), Warsaw, 2019. С. 35-38.
- Мостов'як С. М. Чухрай Р.В. Хімічний метод захисту *Hordeum Vulgare* від фітофагів з колюче-сисним ротовим апаратом. INTERATIONAL ACADEMY JOURNAL WEB of SCHLOLAR Academy. 2020. №3. С. 6-11.
- Чухрай Р.В., Медвідь В.С. Шкідливий ентомокомплекс зернових колосових у Правобережному Лісостепу України. ІХ з'їзд Українського ентомологічного товариства (Харків, 20-23 серпня 2018 р.). Харків, 2018. С. 133-134.
- Чухрай Р.В. Протруєння насіння, як захід захисту ячменю ярого від основних шкідників сходів у Правобережному Лісостепу України. VII міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» (Дніпро, 6-7 червня 2019 р.). Дніпро, 2019. С.1818-1821.
- Чухрай Р.В. Шкідливий ентомокомплекс в посівах ячменю ярого та методи його регулювання в умовах НВВ Уманського НУС. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Ентомологічні читання пам'яті видатних вчених-ентомологів В.П. Васильєва і М.П. Дядечка» (Київ, 18-20 грудня 2019 р.). Київ, 2019. С. 69-70.
- Чухрай Р.В. Динаміка чисельності хлібних п'явиць в посівах *hordeum vulgare* в умовах Правобережного Лісостепу України. European scientific congress. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference (Madrid, 20-22 of March 2023). Madrid, 2023. P. 29-31.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0108U009772

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мостов'як Світлана Миколаївна

2. Svitlana M. Mostoviak

Кваліфікація: к. с.-г. н., доцент, 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8322-8710

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Саблук Василь Трохимович

2. Vasyl Sabluk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6124-4346

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, Київ, 03141, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стригун Олександр Олексійович

2. Oleksandr O. Stryhun

Кваліфікація: д. с.-г. н., с.н.с., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7315-1473

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 05523406

Місцезнаходження: вул. Васильківська, буд. 33, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Суханов Святослав Всеволодович

2. Sviatoslav Sukhanov

Кваліфікація: к.б.н., доцент, 03.00.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4934-2576

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крикунов Ігор Володимирович

2. Igor V. Krykunov

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8795-2535

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманська сільськогосподарська академія

Код за ЄДРПОУ: 00493789

Місцезнаходження: , Умань, Уманський р-н., 20304, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики та продовольства України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яновський Юрій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яновський Юрій Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Коротеев Микола Анатолійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна